

המסלול האקדמי הכולל לסינון אל תשתלכ. תוביל

לפרטים והרשמה <<

20.05.11 | יום פתוח

למסלולי תואר שני הכולל מגוון סדנאות לקידום הקריירה

רת כבר לכללה? הרשם עכשיו | כניסה למשתמשים רשומים

חמישי 19 מאי

תל אביב 09:51

ניו יורק 02:51

ציטוט

היכנסו עכשיו >>>

חפש כתבה

תבנות

חפש נייר ערך

הנשאים החמים בארץ

מבקר המדינה, דו"ח המבקר, מיכאל ליצמן, דו"ח מבקר

כלכליסט

ישראל	+0.15%	1290.42	ת"א	+0.18%	1170.939	ת"א	100	-0.43%	9620.82	ניקיי	+1.07%	5923.49	לונדון	+0.65%	12560.18	דאז'ונס	+1.14%
-------	--------	---------	-----	--------	----------	-----	-----	--------	---------	-------	--------	---------	--------	--------	----------	---------	--------

פרסום אצלנו

10 ליועץ מניות וול סטריט **תיק אישי** קרנות גמל ועודות סל מט"ח אייפויסט עסקים קטנים קריירה כלכליסט TV קריקטוריסט ועידות כלכליסט אישי מפות

בארץ

20.05.11 | יום פתוח

למסלולי תואר שני הכולל מגוון סדנאות לקידום הקריירה

<< לפרטים והרשמה >>

המסלול האקדמי הכולל לסינון אל תשתלכ. תוביל

כלכלה במשבר

שילוב קטלני של ביקוש גבוה עם תקציבים נמוכים ומיעוט תקנים לחוקרים הוציא את המחלקות לכלכלה משיווי משקל. במקום יעילות כלכלית אפשר למצוא שם היום תוכניות לימוד שמאוחזות מחוסר ברירה, חוקרים שיוצאים לחו"ל מבלי שיש להם לאן לחזור וקבוצה של נערי אוצר שלקחה יותר מדי בריצינות את תורת השוק החופשי

תומר זלצר

Like 9

10:51, 18.05.11

6 תגובות

מני לעיתון פייסבוק מבוקי SMS ניזולטר

פרופ' דן בן-דוד צילום: עמית שעל

תגיות קשורות לכתבה

רועי מיל החוג לכלכלה אוניברסיטאות אילי וינטר יוסי זעירא עומר מואב דן בן-דוד דוקטורנט

ציטוטים אחרונים

מניות תיק אישי

שערי המניות שנצפו לאחרונה

שער	שינוי יומי	~
17,500.0	0%	טבע
2,600.0	1.9%	אפריקה
40.0	0%	רצוי יהש
935.0	-1%	בזק

ליזרת המניות

מדי יום מתעורר רועי מיל, דוקטורנט לכלכלה בן 30, בדירתו בבית הדו-קומתי שבו הוא גר עם אשתו ובתו בת העשרה חודשים במעונות הסטודנטים, ויוצא לאוניברסיטה. הוא מתחיל את היום בפגישה עם המנחה שלו, פרופ' רן אברמיצקי, ולאחר מכן עובר אל מתחם הדוקטורנטים. את ארוחת הצהריים יאכל עם שלושה דוקטורנטים עמיתים שעושים את המסלול יחד, ולאחריה הוא יפנה ללימודים בסמינר - בדרך כלל בכלכלת עבודה או בהיסטוריה כלכלית. אחרי הפסקה קלה יחזור מיל ללמוד עד שבע בערב, ואז ילך הביתה. מקלחת לילדה, קצת סידורים, ושוב לימודים אל תוך הלילה.

ד"ר. מושן צפניה להימנר ב-200 מיליון דולר החברה נמצאת במגעי רכישה עם ריד אלסבייר, הנסחרת לפי שווי 10 מיליארד ד'

- 24/7 בארץ
- 09:06 עורכי הדין הפרטיים משתלטים גם על המגזר הציבורי
 - 09:02 שרת החקלאות מתנגדת להפרטת מכון וולקני
 - 09:01 מה נשאר מההבטחה הגדולה של הרפורמה בחינוך?
 - 08:36 תוסס אצל יעל אלמוג
 - 08:03 אליהו פיירבורט, המדינה במגננה, פישר המתנה
- לכל החדשות בארץ

כך נראים חיווי של דוקטורנט ישראלי לכלכלה, שאינו צריך לעבוד במקביל ללימודים כדי לגמור את החודש. רק שמיל אינו לומד בישראל אלא באוניברסיטת סטנפורד שבקליפורניה, שבה פועלות אחת מחמש המחלקות המובילות בכלכלה בארצות הברית. למיל, וללא מעט צעירים ישראלים מבריקים אחרים שבחרו במסלול אקדמי בכלכלה, ישראל אינה מציעה כל פתרון אקדמי וכלכלי ללימודי דוקטורט מספקים.

ברירת המוחות היא בעיית רחוב בכל האקדמיה, ומקיפה את כל התחומים. במחלקות הממוקשות יותר, כגון כלכלה ומדעי המחשב, הבעיה מחריפה, בעיקר בגלל התחרות העולמית החריפה על החוקרים המצטיינים והעובדה שלאוניברסיטאות אחרות בעולם יש היכולת להציע להם שכר גבוה יותר ותנאים טובים. זוהי בעיה שאינה קשורה למחלקה עצמה. זו מדיניות ששורשיה נטועים עמוק במשרד האוצר.

רועי מיל. עדיף להתפתח קודם כל באוניברסיטה אמריקאית ורק אז לחזור לארץ

האם מיל, וצעירים נוספים שעושים את הדוקטורט בארצות הברית, יחזרו בעתיד לאקדמיה הישראלית? מומחים לכלכלה, מחקרים וניירות עמדה רבים מציגים תמונה מדיאגה ואפרידה: המחלקות לכלכלה באוניברסיטאות הישראליות מתקשות להתחרות עם מקבילותיהן בארצות הברית, בעיקר בתנאי השכר אך גם באיכות המחקר האקדמי. אם לא יתבצע שינוי כיוון, המשמעות היא יותר של המדינה על תחום לימודי הכלכלה הגבוהים בישראל, מהיר פרופ' איל וינטר, שכיהן כראש החוג לכלכלה באוניברסיטה העברית בשנים 2007-2009 וכיום עומד בראש המרכז לחקר רציונליות בגבעת רם.

במרץ 2009 פורסם דו"ח חמור של ועדה בינלאומית שמינתה המועצה להשכלה גבוהה (מל"ג) לבחינת החוגים לכלכלה באוניברסיטאות ובמכללות בישראל. ממצאי דו"ח הוועדה, שבראשה עמד הכלכלן הפרופ' דיוויד קרפס מאוניברסיטת סטנפורד, היו ברורים: "לימודי הכלכלה בישראל נמצאים במצב משברי חמור. במחלקות שהיו בעבר חזקות חל דלדול של ממש במספר חברי הסגל, עקב פרישה של חברי הסגל הבכיר ובריתת מוחות של חברי הסגל הצעירים לאוניברסיטאות מובילות בארצות הברית

- הנצפים ביותר
- באזז בארץ
1. פרדוקס החיים הארוכים
 2. אורי דורי לא בונה כאן יותר
 3. עבודה נדרשת - המשורות המבוקשות בהייטק
 4. התארים הכי שווים בעולם
 5. למה יש הרבה יותר סינים מכל עם אחר?
 6. תראה מה פייסבוק עושה לאבולוציה
- לכל הדירוגים בארץ

תוכן שיווקי

הפרייקט

היכנסו ותמצאו מגוון פרויקטים נדלנים <<<

הפרייקט

- ניזולטר
- מבוקי SMS
- גלישה בסלולר
- כלכליסט באייפון
- אפליקציות דור 3
- מייל אדום
- כלכליסט אצלך
- מני לעיתון
- ספריית כלכליסט
- RSS

הפרייקט

אחד הבית החדש של חטיבת הרכיב

לחצו כאן לפרטים נוספים

IT כלכליסט

המוסף הדיגיטלי

לחצו כאן לפרטים נוספים

Etradet

גלה איך מרוויחים 70% בשעה

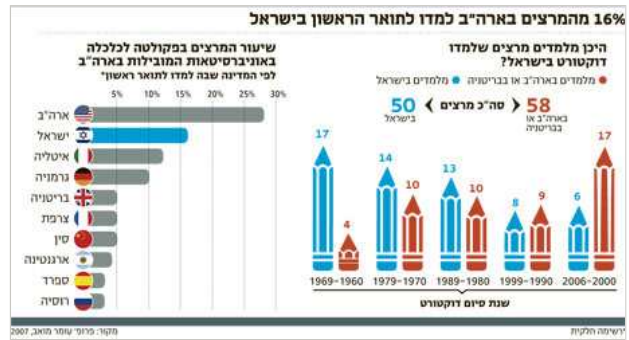
לחצו כאן לפרטים נוספים

hp

לחצו כאן לפרטים נוספים

ובאירופה.

החוסר בחברי סגל צעירים כה חמור, עד שהצפי הוא כי את המקומות שיתפנו נוכח הפרישות הצפויות בשנים הקרובות לא יהיה אפשר למלא, והחשש הוא שהמשבר בלימודי הכלכלה צפוי להעמיק."

1. אומרים שהיה פה שמח פריחה, דעיכה ונתונים עגומים

בשנת 1949 החליט חוקר כלכלה מבטיח בן 27 בשם דן פטנקין לעזוב את אוניברסיטת אילינוי שבארצות הברית ולעלות למדינת ישראל. הוא הצטרף לאוניברסיטה העברית וייסד את לימודי הכלכלה בארץ. בתוך שני עשורים, הפך המחקר האקדמי הכלכלי בישראל לשם דבר בעולם.

יש כלכלנים שבחורים לחזור

"רק שיקולי משפחה וקצת ציונות החזירו אותי ארצה"

לאחר שמונה שנים בארה"ב החליט ד"ר אסף זוסמן לחזור לישראל והצטרף לסגל המחלקה לכלכלה באוניברסיטה העברית תומר זלצר

לכתבה המלאה

שתי המחלקות המובילות לכלכלה, באוניברסיטה העברית ובאוניברסיטת תל אביב, הצמיחו בוגרים מצטיינים שרבים מהם המשיכו לתארים מתקדמים בישראל או בחו"ל. הלומדים בחו"ל שבו בבוא העת לשמש כחברי סגל באוניברסיטאות בישראל.

מדירוג איכות הכלכלה האקדמית מחוץ לארצות הברית, שנערך בשנת 2003, עולה כי בשנים 1971-2000 ניצבה ישראל במקום הראשון. כמו כן עולה שמספר הפרסומים של כלכלנים ישראלים בכתבי העת המובילים בתחום היה קרוב לפי שבעה מזה של הכלכלנים הבריטים, שניצבו במקום השני.

אולם בסוף שנות התשעים החלה מגמה מדאיגה ששינתה את התמונה לחלוטין. וכללה גל של עזיבת אקדמאים ישראלים בשיעורים שאינם מוכרים במדינות אחרות במערב. הכלכלנים האקדמאים בישראל שנסעו ללמוד דוקטורט בחו"ל מיעטו לחזור לישראל, וכלכלנים אחרים עזבו את הארץ בשיעורים הולכים וגדלים.

הנתונים המדאיגים נראים כך: על פי מחקר שפרסמו חוקרים מאוניברסיטת קונברטי בספטמבר 2007, לא פחות מ-16% מחברי הסגל הצעירים (בדרגת Assistant Professor - חבר סגל בכיר חסר קביעות) בעשר המחלקות לכלכלה המובילות בארצות הברית הם ישראלים. המדינה היחידה שמחזיקה בנתח גבוה יותר, בשיעור של 28%, היא ארצות הברית.

הכלכלן פרופ' דן בן-דוד מהחוג למדיניות ציבורית באוניברסיטת תל אביב, המשמש גם כמנכ"ל מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל, הצביע על המגמה המדאיגה במחקרים וניירות עמדה שפרסם כבר ב-2007. לפי הנתונים שהציג בן-דוד, בשנים 2006-1996 ירד שכרם של המרצים הישראלים בכ-2%, ושכרם של פרופסורים לכלכלה בארצות הברית גדל ב-16%-24%.

פרופ' דן בן-דוד: "כשאין חופש פעולה תקציבי, איך אפשר להתחרות על חוקרים מול אוניברסיטאות מובילות? בארצות הברית חוקר יכול להתקיים בלי לעבוד מהד. בישראל המצב הזה לא אפשרי"

במחקר שפרסם באותה שנה בחן פרופ' עומר מואב, מהמחלקה לכלכלה באוניברסיטה העברית, היכן נמצאים היום חוקרי הכלכלה הישראלים. ממצאיו הצביעו על מגמה ברורה של בריחת מוחות: בעוד ש-80% מקרב 21 החוקרים שסיימו דוקטורט בשנות השישים נמצאים בישראל, הרי ש-26% בלבד מ-23 החוקרים שסיימו דוקטורט בשנים 2006-2000 נמצאים בישראל.

בשנת 2009 קיבל המצב העגום של לימודי הכלכלה באקדמיה חותמת סופית,

20.05.11 יום פתוח

למסלולי תואר שני הכולל מגוון סדנאות לקידום הקריירה

לפרטים והרשמה >>

המסלול האקדמי המכללה למינהל אל תשתלב, תוביל.

מסחר במט"ח עם FXCM

האתר הרשמי של FXCM – התחל לסחור בחשבון תרגול של \$50,000 בחינם www.fxcm.co.il

עיצוב אופנה וסטיילינג

לימודי עיצוב וסטיילינג ממיטב המרצים מלגות ומבצעים לתאומים, כנסי עכשיו [/www.hamidrasha.co.il](http://www.hamidrasha.co.il)

מבצע קו טלפון מדהים בבזק

דברו חופשי עד 500 דק' בתוספת 19.90 ש"ח לחודש בלבד, ללא כל התחייבות! www.bezeq.co.il

מדעות Google

תוכן שיווקי

מיקום מעולה והשקעה מנצחת

בין הבורסה ב"ג לרמת החיל בת"א, בונה קבוצת אסטרום את הפרויקט היקרתי VTOWER

פריקט של פעם ב-100 שנה

הזדמנות חד פעמית להצטרף לפרויקט הנדל"ן המדובר והמצליח ביותר מרכז ת"א

BSR 4-Built 4 success

מגדל המשרדים החדש נפתח לשיווק- הקלק לפרטים <<

Hi Life תרשו לעצמכם ...

בהוד השרון - דירות 4- ו-5 חדרים, דופלקסים ענקיים ופנטהאוזים דלוקס

כשהתוכניות לתארים מתקדמים בכלכלה (תואר שני ודוקטורט) בשתי המחלקות המובילות בארץ, בתל אביב ובירושלים, התאחדו לתוכנית אחת.

"החוקרים הצעירים נמצאים בארצות הברית והמומחים הוותיקים מזדקנים ופורשים לגמלאות", אומר בן-דוד. "חצי מאנשי הסגל הבכיר במחלקות לכלכלה בארץ הם בני יותר מ-55. כך נוצר מצב שצריך לאחד כוחות כדי לייצר מסלול לתארים מתקדמים בכלכלה. פעם היתה תחרות בין העברית לתל אביב. איזה מן תחרות יש היום אם צריך לשלב כוחות כדי לייצר בקושי מסלול משותף אחד?".

2. הבעיה היא כמותית

אבל גם איכותית

המחסור באנשי סגל בכיר והשכר הצונח הובילו את המחלקות לכלכלה באוניברסיטאות בישראל לעודד את הבוגרים המוכשרים לנסוע ללימודי דוקטורט בארצות הברית, מוקד הידע של הכלכלה העולמית. "מה שמרצים בדרך כלל ממליצים זה לעשות כמה שנים באוניברסיטה אמריקאית לפני שחוזרים לארץ", אומר מיל, שהגיע ללימודי הדוקטורט בסטנפורד ב-2008.

פתרונות יצירתיים כבר יש. והתקווה לעתיד?

"נתחיל לפנות לסטודנטים זרים"

פרופ' אייל וינטר מתאר תסריט אופטימי בנוגע לעתיד התוכנית לדוקטורט. "אנחנו רוצים לגייס לתוכנית את הדוקטורנטים הטובים ביותר".
תומר זלצר

לכתבה המלאה

מנתוני הלמ"ס לשנת 2007 עולה כי ישנה צניחה של ממש במעבר מתואר ראשון לתואר שני בלימודי הכלכלה, בעיקר לעומת חוגים אחרים. 13% בלבד ממקבלי התואר הראשון בכלכלה ממשיכים לתואר שני בתחום, לעומת 26% ממקבלי התואר הראשון בפסיכולוגיה, למשל, שממשיכים לתואר השני ומסיימים אותו.

מיל התחיל את לימודי התואר השני באוניברסיטה העברית, ואז החליט לעבור ללימודי דוקטורט שכוללים גם לימודי תואר שני בסטנפורד, שלדבריו "מלאה בישראלים, בפרט במחלקה לכלכלה.

"בארץ הסתדרתי וקיבלתי ציונים טובים בלימודי התואר השני, ובמקביל עבדתי ב-70% משרה. מי שעושה תואר שני היום בישראל לא יכול להרשות לעצמו לא לעבוד. פה בסטנפורד אין מצב שהייתי יכול לעבוד אפילו ב-10% משרה. הלימודים מאוד אינטנסיביים. אבל פה כולם מקבלים מלגה שמאפשרת לחיות, לעומת ישראל שבה לא מקבלים מלגה ומעטים האנשים שלא עובדים במהלך לימודי התואר השני".

פרופ' יוסי זעירא מהמחלקה לכלכלה, שאחראי על הדוקטורנטים באוניברסיטה העברית, מנסה לדאוג לכך שתלמידי התואר השני והדוקטורט יקבלו מלגות ראויות שיאפשרו להם להתמקד בלימודים. "זה אחד הנושאים הכי חשובים שאנחנו מנסים לטפל בהם", הוא אומר. "צעירים ישראלים מגיעים לאקדמיה בגיל מאוחר יחסית וזה פוגע בהתקדמות האינטלקטואלית שלהם. צריך לעזור להם".

פרופ' עומר מואב, "למחלקות לכלכלה בישראל יש עדיין מוניטין לא רע, אבל קשה מאוד לשמור על הרמה. אנחנו מתקשים לגייס את הצעירים הכי טובים, וגם המחלקות הצטמצמו באופן ניכר".
צילום: גיא אסיאג

מלבד המלגה, מיל מצביע על הבדלים בין האקדמיה הישראלית לאמריקאית גם בשלב המחקרי של מסלול הדוקטורט בכלכלה: "המחלקות בישראל הרבה יותר קטנות, כך שיותר קשה למצוא מנחה שמתאים לתחום הספציפי שמעניין אותך. חשוב גם שתהיה מסה קריטית של אנשים שאפשר לעבוד איתם. קשה מאוד ליצור דינמיקה של מחקר והפרייה אם במחלקה מסוימת יש מעט מאוד צעירים שכל אחד מהם עוסק בתחום אחר. בארצות הברית, אם מדובר במחלקה מספיק טובה ורחבה, יש הרבה אנשים שאתה יכול לעבוד איתם ולהרחיב את הרשת שלך".

3. בונים מודלים כלכליים

לתמרץ חוקרים לחזור

לדברי פרופ' מואב, המחלקות הקטנות מתקשות לשמור על רמת הלימודים. "למחלקות לכלכלה בישראל יש עדיין מוניטין לא רע, אבל קשה מאוד לשמור על הרמה. זה לא רק שאנחנו מתקשים לגייס את הצעירים הכי טובים, אלא שגם המחלקות עצמן הצטמצמו באופן ניכר. באוניברסיטה העברית אין בעיה של תקנים: השנה נתנו ארבע הצעות לאנשים שסיימו דוקטורט - 'כוכבים' ישראלים או יהודים שמדברים עברית וקשורים למדינה. נרגיש בני מזל אם אחד או שניים מהם יגיעו ארצה בסופו של דבר".

אנחנו עושים מאמצים עילאיים לגייס חוקרים, מלקטים מן הגורן ומן היקב", אומר פרופ' וינטר. "בעקבות הדו"ח של פרופ' קרפס ועל רקע המצוקה ההולכת וגוברת אפשר לנו נשיא האוניברסיטה העברית לשעבר, פרופ' מנחם גידור, לבנות מנגנון שייתן לנו את היכולת להציע למרצה בכיר מאוד הצעה טובה יותר מההצעה הסטנדרטית. בסופו של דבר הצלחנו לגייס אותו, אבל זה לא מספיק".

וינטר לא נכנס לפרטים כיצד נבנה המודל הכלכלי לתמרץ את אותו חוקר, אולם מציין כי "לאוניברסיטאות יש דרכים פורמליות שמקובלות גם על ות"ת למשוך חוקרים מצטיינים מחו"ל ולתת להם תנאים משופרים - דרישות הוראה מופחתות, שכר גבוה יותר או תקציבי מחקר. זה לא נעשה באופן כולל יותר בעיקר עקב מחסור במשאבים וגם עקב 'התרבות השווינונית' באוניברסיטאות בישראל".

וינטר מכיר מקרוב את פערי ההשקעה באקדמיה בין ארצות הברית לישראל. "כל התקציב השנתי של המרכז לחקר רציונליות, כ-450 אלף דולר, שווה למשכורת שנתית של איש סגל בכיר אחד במחלקה מובילה לכלכלה באוניברסיטה אמריקאית. התקציב של מרכז המחקר באוניברסיטת וושינגטון גדול מהתקציב שלנו פי שמונה. גם בתנאים האלה אנחנו מצליחים להגיע להישגים יפים, ויש כמה תחומים בכלכלה - למשל תורת המשחקים או כלכלה אמפירית - שבהם אנחנו מובילים את המחקר בעולם. אבל בסופו של דבר זה יפסיק לעבוד. את החבל הזה אפשר למתוח רק עד לנקודה מסוימת".

פרופ' אייל וינטר. "בתוך שנה נפנה לסטודנטים מארצות הברית, אירופה וסין, כך שהתוכנית תהיה כמו כל תוכנית מובילה בעולם. למה כולם חוץ מישראל יכולים להרשות את זה לעצמם?"

גם הליכי הקידום בישראל מונעים את חזרתם של חוקרים צעירים לארץ. "בניגוד לארצות הברית, אי אפשר לקצר את הליך הקידום בישראל גם עבור מי שמבצע מחקר בעל השפעה רצינית בתוך פרק זמן קצר", אומר פרופ' בן-דוד. "גם הצעות עבודה ממסודות אקדמיים אחרים אינן מהוות בישראל סיבה מספקת לדילוג על שלבי קידום כדי לשמור על החוקר. הביורוקרטיה נכנסת כאן לכל חור: לוקח המון שנים לעשות דוקטורט בישראל, והמון שנים להתקדם".

פרופ' יוסי זעירא. "תהליך הקידום מאוד ארוך ואטי. בכלכלה בעיית הקידום אקוטית יותר, כיוון שמספר הפרסומים האקדמיים בתחום, שהם מדד לקידום, קטן לעומת תחומים אחרים".

לדברי פרופ' זעירא, "יש באקדמיה הישראלית יותר מדי דרגות: מרצה, מרצה בכיר, פרופסור חבר, פרופסור מן המניין. תהליך הקידום מאוד ארוך ואטי. בכלכלה בעיית הקידום אקוטית יותר, כיוון שמספר הפרסומים האקדמיים בתחום, שהם מדד לקידום, קטן לעומת תחומים אחרים". לא מעט ישראלים מגיבים לנורמות הקידום המקובלות בישראל ב"הצבעה ברגליים". החלופה המועדפת אצל רבים היא להגיע לסוף הליך הקידום בארצות הברית, ורק אז לבחון חזרה לישראל.

"הבעיה היא שעד קבלת דרגת פרופסור מן המניין, למהלך החיים יש השפעה משלו", אומר בן-דוד. "במקרים רבים המשפחות גדלות בארצות הברית והופכות את החלום האמריקאי ליעד המשפחתי החדש. בשלב זה, אחרי שכבר השתקעו, מרביתם כבר עברו את נקודת החזרה לארץ".

4. זה לא התקנים

זה הכסף, כלומר המחסור בו

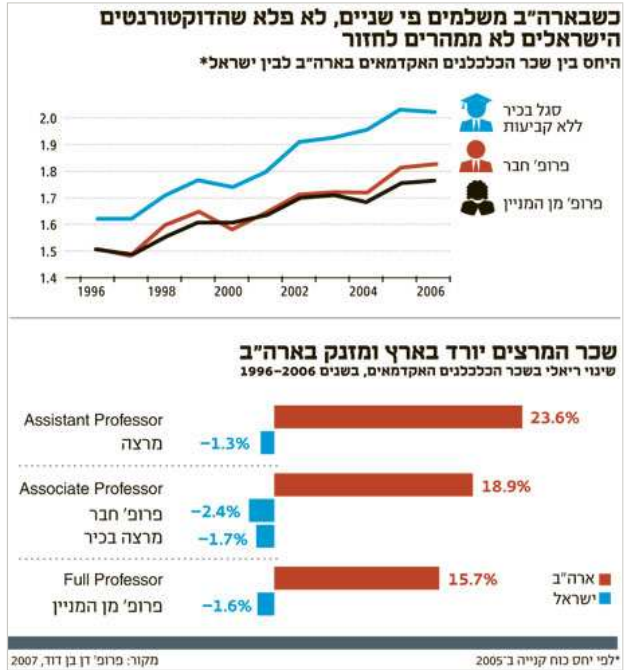
לדברי בן-דוד, בניגוד לתחומי מחקר אחרים, שבהם הבעיה המרכזית היא בתקנים, הבעיה העיקרית שבגללה רבים מבעלי הדוקטורט אינם חוזרים לאקדמיה הישראלית היא השכר שמוצע לחוקרים צעירים. "אוניברסיטה אמריקאית שרוצה להביא איש סגל שהוא חוקר טוב תציע לו שכר דיפרנציאלי ותאפשר לו הקלות משמעותיות בהוראה כדי שיתמקד במחקר. בישראל זה לא קורה: אין גמישות ניהולית, הכל כפוף להסכמים הקיבוציים".

"כשאין חופש פעולה לניהולי תקציבים, איך אפשר להתחרות על חוקרים טובים מול אוניברסיטאות מובילות שיש להן חופש פעולה? בארצות הברית חוקר יכול להתקיים בלי לעבוד מהצד. בישראל המצב הזה לא אפשרי. חלק מהכלכלנים הבכירים מוצאים חלופות בתוך הסקטור הפרטי כדי להשלים הכנסה. לפעמים זה מוביל לפרישתם המוחלטת מהאקדמיה, ולפעמים התוצאה היא 'רק' אובדן זמן שהיו יכולים להקדיש למחקר ולהנחיית סטודנטים", אומר בן-דוד.

גם מואב מצביע על הפרשי השכר כבעיה העיקרית במשיכת חוקרים מובילים לישראל: "הגישה השלטת בשכר באוניברסיטאות היא סוציאליסטית מעוותת. השכר בהשכלה הגבוהה נשלט במשא ומתן קיבוצי: התפיסה בישראל היא שאם אתה חבר באגוד מקצועי, אז המשא ומתן הקיבוצי יכתיב את השכר שלך עד השקל האחרון".

מואב מציין כי משמעות השיטה הנהוגה באקדמיה הישראלית היא שנוצרים פערי שכר שאינם מתואמים עם חלופות כלכליות שעומדות בפני החוקרים. "ההפרש הזה משפיע במיוחד בתחום הכלכלה ובמינהל עסקים, שבהם יש אלטרנטיבות קורצות מעבר לים. חוקר צעיר ו'כוכב' שסיים דוקטורט במימון יכול לקבל הצעה למשרה באוניברסיטה מובילה בארצות הברית עם שכר של כ-200 אלף דולר לשנה. אם הוא יבוא לישראל, הוא יקבל בערך רבע מזה. אתה יכול להיות אידיאליסט גדול ולהאמין בזה ששכר צריך

להיות מנותק מחלופות, אבל צריך להבין שיש לזה מחיר. זה שאנחנו מאמינים באידיאולוגיות של שכר שוויוני לא מחייב את האמריקאים או את הבריטים להאמין בהן".

5. שכר דיפרנציאלי

הכלכלנים מתלבטים: כן או לא?

אחד הפתרונות למצב לימודי הכלכלה בארץ הוא, כפי שמציע מואב, שכר דיפרנציאלי - מתן שכר שונה, בין השאר לפי עקרונות של היצע וביקוש. אך בניגוד למואב, פרופ' זעירא מחזיק בדעה שונה לחלוטין. אף שהוא מסכים כי קיימת בעיה חמורה באקדמיה בישראל, הוא אינו סבור שהחלת שכר דיפרנציאלי היא הפתרון.

"שכר דיפרנציאלי לא רק יפריד בין החוקרים הטובים יותר לחוקרים הפחות טובים, אלא גם בין תחומים", אומר זעירא. "למה שכלכלנים יקבלו יותר מחוקרי תלמוד? הביקוש הנמוך לחקר התלמוד לא אומר שצריך לזנוח אותו. כל ניסיון להגיע לשכר דיפרנציאלי ישבור את הסכמי השכר במערכת - ואת זה אסור להרשות".

כדי להגביר את יכולת התחרות של האוניברסיטאות בישראל על חוקרים צעירים ומבטיחים בכלכלה, זעירא מציע להקטין את מספר הדרגות של חברי הסגל באוניברסיטאות: "צריך להוריד דרגת קידום אחת, וכך נעלה את השכר לחוקרים צעירים בצורה הוגנת יותר. כך, חוקרים יוכלו לקבל את השכר של הדרגה הגבוהה יותר בגיל צעיר יותר, והמשמעות היא שלאורך מסלול חייהם יקבלו שכר גבוה יותר".

עם זאת, זעירא יודע שהאופציה הזו אינה עתידה להתקיים, ומפנה את טענותיו לכתובת ברורה: "האוצר מבין את המשמעות התקציבית של צמצום הדרגות באוניברסיטאות ומונע את זה, ובינתיים מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל נחנקת מחוסר כוח אדם ותקציבים. איחוד המסלול לתארים מתקדמים של העברית ותל אביב נוצר בין השאר בגלל המצוקה במספר המורים".

"אף אחד פה עוד לא ראה את התוספת האחרונה לתקציב ההשכלה הגבוהה (החלטה שהתקבלה באוגוסט 2010 להוספת 7.5 מיליארד שקל בשש השנים הקרובות - ת"ז) ואני ממש לא יודע לאן מיועד הכסף. האוניברסיטאות זקוקות למענקים ממשלתיים הרבה יותר גבוהים. אנחנו עדיין מצליחים לגייס חוקרים מחו"ל, אבל השאלה היא איך נטפל בהם בהמשך הדרך".

וגם התוספת הזאת לתקציב ההשכלה הגבוהה אינה מספיקה, אומר וינטר. "מדינת ישראל יכולה לקבל החלטה שהמחקר האקדמי בכלכלה יקר לה מדי, אבל זו תהיה החלטה טיפישית לחלוטין. תוספת קטנה של משאבים יכולה לקדם מאוד את ההשכלה הגבוהה בכלל ואת תחום הכלכלה בפרט, ולהגדיל את החשיפה של מדינת ישראל בתחום".

"צריך לאפשר למחלקות לכלכלה להתחרות בשוק על החברה הצעירים שנמצאים בחו"ל ורוצים לחזור לישראל. מה שמונע מהם לחזור לישראל זה לא מס הכנסה גבוה יותר או רצון להתחמק ממילואים. מה שמונע מהם לחזור הוא המשאבים של האקדמיה הישראלית, שאינם מאפשרים להציע להם שכר תחרותי, ומעבר לכך אינם מספיקים כדי לקיים את המחקר האקדמי".

6. אפילו

הסטודנטים עדיין בחו"ל

לפני כשנה אישרה הממשלה פתרון עוקף ביורוקרטיה לבעיה הגוברת באקדמיה: הקמת מרכזי מצוינות שמבקשים להחזיר לישראל חוקרים מובילים שנמצאים כיום באוניברסיטאות בחו"ל. את הפרויקט יזם יו"ר הוועדה לתכנון ולתקצוב (ות"ת) במל"ג פרופ' מנואל טרכטנברג, חבר סגל במחלקה לכלכלה באוניברסיטת תל אביב. פתרון זה זכה לתשואות, אולם גם לביקורת רבה.

"פתיחת מרכזי המצוינות בתחומים השונים היא למעשה פתיחת מחלקות מקבילות למחלקות הפועלות כיום באוניברסיטאות", אומר בן-דוד. "היו מחלקות סוג א' עם משכורות גבוהות, פטורים מהוראה והתמקדות במחקר, ומחלקות סוג ב'. מה עם כל החוקרים שנסארו כאן כל השנים? אני חושב שלא מעריכים נכון את הבעיות הפוליטיות

שייווצרו עקב הקמת מרכזי המצוינות".

ביקורתו של זעירא נגד מרכזי המצוינות תקיפה יותר: "אני לא מבין את התוכנית הזו. במה היא תועיל? התוכנית מנסה לעקוף את העובדה שמשרד האוצר לא מוכן להקצות יותר כסף לאוניברסיטאות, אלא אם כן ילכו בדרכיו. זה לא מקובל. האוניברסיטאות יודעות יפה מאוד לנהל את ענייניהן - אם ייתנו להן את האמצעים".

20.05.11 | יום פתוח

למסלולי תואר שני
הכולל מגוון סדנאות
לקידום הקריירה

**לפרטים
והרשמה <<**

המסלול האקדמי
המסלולי לתואר
אל תשחלב תוכיל

וינטר דווקא מברך על התוכנית: "אני מקווה שהגדלת תקציבי האוניברסיטאות ותוכנית מרכזי המצוינות מבשרות על תחילת השינוי. כלכלה היא תחום שזקוק להקמת מרכז מצוינות הרבה יותר מתחומים אחרים, כיוון שקשה יותר לגייס חוקרים בתחום".

ובינתיים, האוניברסיטה העברית ממשיכה לשלוח לחו"ל מדי שנה חמישה עד שבעה דוקטורנטים. אחד או שניים מהם צפויים לחזור בשלב מאוחר יותר לישראל ולהפוך לחברי סגל באחת האוניברסיטאות.

מיל עדיין אינו יודע אם יחזור בעתיד לישראל. "מבחינת הקריירה האקדמית, אם אקבל הצעה ממחלקה כלכלית טובה באוניברסיטה אמריקאית אעדיף לקבל אותה, להתפתח ורק לאחר מכן לחזור. מצד אחד אני רוצה לחזור למשפחה ולחברים, וחשוב לי ללמד סטודנטים ישראלים. מצד שני, יש שאלה באילו תנאים לחזור: באיזה שכר ומהי איכות המחקר שאפשר יהיה לעשות, שמושפעת גם מיצירת מסה קריטית של חוקרים בתחומים מגוונים בכלכלה".

תוכן משלים לכתבה מה 20.05.11

Relevant | הוסף תוכן

מייל האודום | תגובה לכתבה | הדפסת כתבה | שלחו כתבה | שתף כתבה

מי שקרא כתבה זו התעניין גם באלה -

שורת הרווח: מה מסתתר מאחורי הפוקר פייס של שלמה ינאי

תוסס אציל יעל אלמוג

שלב נוסף בדיאטת "האיש שמן"

Like

9 people like this. Be the first of your friends.

6 תגובות ל "כלכלה במשבר"

סדר את התגובות: **מההתחלה לסוף** | **מהסוף להתחלה** | **לפי ציון גולשים**

סטודנט, מכון ויצמן (18.05.11) תנו ציון לתגובה זו: **6**

1. זה לא עניין של משכורת, מדענים מסתפקים במועט. זה עניין של תקנים. פשוט אין למדען מקום עבודה בארץ. במקרה הטוב אם הוא ממש מצליח ומקושר, הוא ימצא איזה תקן בבאר שבע או במכללת תל-חי, יקבל 12,000 ש"ח לחודש, ויצטרך להתחנן לכל מכשיר שהוא צריך למעבדה.

בהרוארד MIT מחכים לו עם מעבדה מוכנה, תקציב של מליונים חופשי, ומשכורת חודשית של 12,000 - רק בדולרים.

אז למה אנשים מתפלאים? תכפילו את התקנים בכל האוני' בארץ ותראו איך הם מתמלאים תוך שנתיים.

אחד העם, (18.05.11) תנו ציון לתגובה זו: **0**

2. שורש הבעיה טמון בכלל בהיצע הלימודים ובתנאי הקבלה מה שקורה בשני העשורים האחרונים הוא שכיום החוג לכלכלה באוניברסיטאות מיועד לגאוני הדור בגרות 100-110 פסיכומטרי 680 ומעלה ואז כולם הולכים למכללות משלמים יותר וכך מפסידות האוניברסיטאות אחוז הולך וגדל של סטודנטים. מן הראוי להגדיל את קיבולת הסטודנטים באוני' להוריד את תנאי הקבלה לשפויים כמו בעולם ואז יגדל מס' הסטודנטים יגדלו הכנסות האוני' מכל הבחינות אולי גם תקציבים יגדלו ויוכלו לשלם לסגל מה דעתכם? [כולת התמודדות בשוק תחרותי... זה מה שלימדו אותנו לא?]

תורת המחירים, (18.05.11) תנו ציון לתגובה זו: **-1**

3. ל-2, אם תתייחס לאוניברסיטאות כאל מונופול ולא כאל יצרן תחרותי אז תבין את העניין, שהרי כזכור מונופול לא בהכרח ממקסם כמויות.

אחד, (18.05.11) תנו ציון לתגובה זו: **1**

4. ומה עם הצד השני? גובה שכר הלימוד "כל התקציב השנתי של המרכז לחקר רציונליות, כ-450 אלף דולר, שווה למשכורת שנתית של איש סגל בכיר אחד במחלקה מובילה לכלכלה באוניברסיטה אמריקאית". ולכן, לימודים בארה"ב עולים 100 אלף דולר בשנה כך שהם אינם נגישים לרוב האוכלוסייה.

אחד, (18.05.11) תנו ציון לתגובה זו: **3**

5. רק ששכתם עוד דבר חשוב: שכר הלימוד התקציב של כל הפקולטה -450 אלף דולר - הוא עלות שכר מרצה אמריקאי. זה נכון. התוצאה היא ששכר הלימוד באוניברסיטאות בארה"ב עומד על עשרות אלפי דולרים בשנה. כלומר החינוך האקדמי בארה"ב הוא מעולה אך בלתי נגיש בעליל. זה דומה למערכת הבריאות האמריקאית שמעסיקה רופאים מעולים אך בלתי נגישים: עלות יום אשפוז בארה"ב היא יותר מ-5000 דולר. גם שכר מופקע למרצים הוא לא דבר נטול בעיות.

בוגרת כלכלה באוני' העברית, מרכז (19.05.11) תנו ציון לתגובה זו: **1**

6. ל-2 - שטויות! הבעיה היא מחסור בסגל אני למדתי כלכלה בעברית במחזור שהחל ב-2004 ואלה ממש לא תנאי הקבלה. וחוץ מזה - אם יש כמות מוגבלת של מקומות אז ברור שיקחו את הסטודנטים עם הנתונים הגבוהים ביותר. זה נכון לגבי כל תחום לימודים וכל מוסד אקדמי. הבעיה היא שאין מספיק מקום בכיתות ובעיקר אין מספיק מרצים וחוקרים בעלי שם בארץ ולכן לא ניתן להרחיב את החוגים הקיימים באוניברסיטאות ולאפשר לימודים לקהל רחב יותר.

(6 תגובות)

הוסיפו תגובה לכתבה

שם:

אזור מגורים:

דואר אלקטרוני:

הציגו את כתובת הדואר האלקטרוני שלי באתר

נושא / כותרת:

תוכן:

[מקלדת וירטואלית](#)

[שלח](#)

אין לשלוח תגובות הכוללות מידע המפר את תנאי השימוש של כלכליסט לרבות דברי הסתה, דיבה וסגנון החורג מהטעם הטוב

20.05.11 | יום פתוח
 למסלולי תואר שני הכולל
 מגוון סדנאות לקידום הקריירה
לפרטים והרשמה»

המסלול האקדמי
 המכללה למינהל
 אל תשתלב, תוביל.

- מינוי לעיתון ספריית כלכליסט אפליקציות ניוזלטר מבזקי SMS פייסבוק טוויטר יוטיוב RSS אצלך באתר

20.05.11 | יום פתוח
 למסלולי תואר שני הכולל מגוון סדנאות לקידום הקריירה
לפרטים והרשמה»

המסלול האקדמי
 המכללה למינהל
 אל תשתלב, תוביל.

נושאים	השוק	אודות	כלים
בארץ רכב עסקי ספורט משפט קריירה קריקטוריסט עסקים קטנים אייפונים	השוק - ראשי 10 ליועץ אחד העם וול סטריט מט"ח וסחורות	פרסמו אצלנו אודות כלכליסט המערכת ההנהלה תנאי שימוש מדיניות פרטיות כתבו לנו ועידות כלכליסט	תגיות RSS 24/7 באזז מפת האתר המייל האדום כלכליסט באיפון
טכנולוגי הכסף פרסום ושיווק אינטרנט דעות אחריות וסביבה מיוחדים	זירת המניות מדדים קרנות תעודות סל קופות גמל	מפת האתר המייל האדום כלכליסט באיפון	מבזקי SMS ניוזלטרים גלישה בסלולר מינוי לעיתון כלכליסט אצלך ארכיון שערים הפור לדרך הבית bizportal / מקור נתוני הבורסה: קו מנחה

